

Av Gunnar Zetterlund (<http://hem.bredband.net/zetgun/gz/suhoinen/s.htm>)

KÄLLOR OCH ORDFÖRKLARINGAR.

Skattlagda hemman infördes i jordeboken. Som regel beviljades nybyggen 7 års frihet från skatt. Man kan därigenom räkna ut, när ett hemman fick sin första fasta befolkning.

Av andra källor före kyrkböckernas tid kan nämnas mantalslängder, tiondelängder och domböcker.

Mantalspenningen var en skatt, som utkrävdes 1 princip av alla personer i åldern 13—63 år. En person försvinner som regel ur mantalslängden antingen genom dödsfall eller vid uppnådda 63 års ålder.

Vet man att en person fortfarande levde sedan han ej längre finns upptagen i mantalslängden kan man räkna ut, åtminstone ungefärligen, när han föddes.

Tionde var en kyrklig skatt på avkastningen av jord, från boskapsskötsel eller på jakt och fiske. Tiondelängderna ger upplysningar om vad som odlades och hur mycket. Tiondet fördelades mellan prästen (1/3), domkapitlet (1/3) och socknens fattiga (1/3).

Domböckerna är den förnämsta källa vi har för att göra gångna tiders människor levande för oss. Där träffar vi våra förfäder i vardag och fest, får inblickar i deras bekymmer och i deras planering för framtiden. Ibland citeras de ordagrant med användande av dialektord, som i dag är försvunna. Släktskapsförhållanden beskrivs. Hänvisningar görs till gamla seder och bruk. Domböckerna utgör en fascinerande läsning, och de behandlar som synes långt mera än begångna lagbrott.

LÖVÅSEN

I nordöstra hörnet av Sunne socken vid gränsen till Lysviks och N. Råda socknar skattades år 1651 Lövåsen för 1/8 mantal. Ofta används namnet Ö. Lövåsen för att skilja hemmanet från V. Lövåsen (numera Bäckén), som ligger i Lysvik.

Handlingar från 1660—talet beskriver Lövåsen som "nybygge" och som "finnhemman". Lövåsen är upptaget på Ivarsbjörke tidigare ägor.

DE FÖRSTA GENERATIONERNA.

Lövåsen återfinns i mantals — och tiondel kontinuerligt f.o.m. 1654. Vi möter då Påvel med hustru. Påvel finns med t.o.m. 1657, då han efterträds av Olof Pålsson.

Denne Påvel skulle ha varit anonym för oss, om det inte varit för ett testamente som blev infört i domboken år 1674, och som ger en intressant bild av honom och hans familjeförhållanden:

"Näst Framwijstes Ett Testamente som Påwel Oluffsson och

Hans Hustru Elin Oluffsdotter i Lööfåssen i Sunds Sochen Tu gamla och Alderstegna blinde folk doch

afh godt förståndh, hafwa giordt till sin Sohn Oluff Påwelsson och hans hust. Anneka Larsdotter, At emooth dhet dhenne dheras Son efther dheras Astundan in till dheras döder dagh skall dhem skiötha

föda och försörja hafwe dhe Testamenterat honom halfhparten afh allan dhen löösöre som i dheras boo

finnes och dhe Uthi sitt Ahnletes Swett sigh mädh dhenne dheras Sons flijtige Tillhiälp ifrån dhen tijdh

han kunni något Arbete drifwa, Wärfth och icke Ehrfth, sedan och ha han lijka Erfh mädh dhi Andre Syskonen i dhen Andra hälftthen aff lösörenen. föruthan dhetta, woro och icke mindre desse gamble föräldrar benägne at eftherlåta bemälte dheras Son Olufh Påwelsson hans hustru och barn all dhen fasta Egendoom som dhe nu Åga i Löfhåsen till Ahnseendhe såsom dhe i des Testamente förmåla, at Alt det som ähr Ahnwändt på hemmandet medh däss inkiöpan, Upodlandbe, dhet hafwer mehr

bemälte dheras Son Oluff Kostat och i Ty hafwa dhe Ahndre barnen inthet dher Uthi efther Föräldrarnas dödh at få arfiwa Uthan falle dät altsammans Oluff hans hustru barn och Erfhwinger till godo. Till hwilket Testamente Oluffs brodher Erich Påfwelsson och hans Syster Marit i Jangshöiden hafwa icke Uthan skiäl Consentrat Att dhe aldrig skola dher på Thala, hwarföre så frampt dhetta i Lijfstijden oryggat och aff siälfwa Testetoribus mädh döden bekräfthat warder dhet och icke oskiäligen afh dhenna Rätten fast Stadigt dömdt.”

Av testamentet framgår att sonen Olof varit den drivande kraften bakom köpet och uppodlandet av Lövåsen, fastän Påvel stod för nybygget de första åren i egenskap av husfader. Olof tog också hand om föräldrarna på deras ålderdom och skulle som er sättning få halva deras lösöre.

Trots testamentets fasta ord att brodern och systemen samtyckt och aldrig skulle ens tala mer om det, har tydligen oenighet uppstått efter föräldrarnas död. Vid ett ting år 1683 träffar vi syskonen till arvförlikning. Rätten använder följ. ordalag:

“Inkommo för Rätten Syskonen Erich Påfwelsson i Twäråhna och Fryckzende Sⁿ samt Systemen h^u Marit i Jangshögden Sunds Sⁿ och blefwo ernligen genom handräckning medh sin Broder Olof Påfwelsson i Löfåhsen förlijkte öf^r dess föräldrars Testamente, som å tinget A^o 1674 d. 15 Junij stadfäst ähr, att Oloff af godh wilje gifwer Broderen Erik 10 RD^r och Systemen Hu Marit 5 Rd^r m. Spec. ähn, till hwad han tillförndhe uthgifwit haf^r hwar medh dhe sedan afstå och uphäfwa alt wijdare åtahl på arff effter sina föräldrar i löst och fast och dett oklandrat nu och framdeles honom Oloff Påhlsson unna och tillstå, hwilket ock Rⁿ på begeran dem till rättelse framdeles stadfäste och approberade.”

Som vi ser levde Påvel Olofsson långt efter 1657, det år då han försvann ur mantal. Räknar vi 63 år bakåt från 1657 hamnar vi på år 1594 som ungefärlig födelsetid för Påvel.

TRE GRENAR.

Testamentet ger oss namnen på Påvels tre barn och nämner var de bosätter sig:

Erik Påvelsson flyttar c:a 1660 till Tväråna i nuvarande Östmarks socken, där han blir måg till Påvel Påvelsson Kart (Karttuinen). Denne Påvel Kart hade 1649 fått tillstånd att uppodla ett hemman vid Tväråna, där Erik senare blev husbonde.

Erik Påvelsson hade följande kända barn:

Erik Eriksson	f.1665
Olof Eriksson	
Mattes Eriksson	f.1674
Hindrik Eriksson	f.1684
Annika Eriksdotter	
Elin Eriksdotter	
Margareta Eriksdotter	

Marit Påvelsdotter nämns i testamentet som boende i Jangshöiden. Jangshöiden är det ursprungliga namnet för Arnstorp. Denna by ligger strax söder om Lövåsen. Marit var där gift med Israel

Mickelsson.

Israel var son till Mickel Larsson, en av de allra första finnar som bosatte sig i Fryksdalen. Genom ett bevarat skötselbrev kan vi exakt datera Mickels födelseår till 1592.

Marits och Israels många ättlingar har fortsatt brukningen av Arnstorp.

Även i senare generationer har det ofta förekommit äktenskapförbindelser mellan Lövåsen och Arnstorp.

Olof Pählsson blev den som stannade kvar i Lövåsen. I mantalslängderna står han kvar till 1684 men vi möter honom i senare handlingar ett flertal gånger. År 1696 får Olof fasta (= lagfart) på Lövåsen, som då anges skattat som 1/4 hemman. Men i mantalslängderna står dock Lövåsen även senare som 1/8 hemman. Själva uppbudsbrevet från 1695 finns i original i Lövåsen. Egendomligt nog har Olof redan vid två tidigare tillfällen, 1665 och 1669, fått lagfart.

Sista gången Olof nämns i domboken är 1706. Han är dock inte med i Sunnes första husförhörlängd som börjar 1708, vilket däremot hustrun Annika är. Detta skulle tyda på att Olof dog någon gång 1706—1708. Men 1711 är ett år då sönerna gör upp om hemmansdelarna, vilket skulle kunna innebära att Olof levde såpass länge som till runt 1710. Annika nämns senare.

Eftersom Olof ej är med i mantalslängden efter 1684 men bevisligen levde senare bör han ha varit född c:a 1621. Det finns indicier på att Olofs hustru, Annika Larsdotter, kom från Laggåsen i Gustaf Adolfs socken och tillhörde släkten Karjalainen.

DE SJU BRÖDERNA.

Olof Pählsson hade sju kända barn, samtliga söner:

Lars Olofsson	f.c:a 1646
Pål Olofsson	f.1649/51
Erik Olofsson Löwen	f.16552/54
Bertil Olofsson	
Daniel Olofsson	f.1660
Petter Olofsson Björkman	
Gustaf Olofsson	f.1672

Följ. uppgifter har gått att få fram om brödraskaran: Obs. att de ej presenteras i åldersordning.

Daniel Olofsson gift 1694 med Annika Larsdotter Kauttoinen från Ragvaldstjärn i Gräsmark. (Hennes mor Marina Matsdtr var d.t. Mattes Eriksson Ikoinen, som 1642 tog upp Långtjärn. Mattes blev i slutet av 1640—talet mördad av en granne.)

Daniel och Annika hade följ. barn:

Annika Danielsdtr.	f.1695	g.m. Gösta Israelsson, Arnstorp
Olof Danielsson		död ung
Lars Danielsson	f.1704	g.m. Karin Olofsdotter, Sätter
Hindrik Danielsson	f.1707	og.
Daniel Danielsson	f.1709	g.m. Ingeborg Olofsdotter, Sätter
Maria Danielsdotter	f.1712	g.m. Johan Eriksson, Tjustersby

Daniel Danielssons ättlingar har bebott den gård som enligt handlingar och muntlig tradition är belägen i närheten av platsen för den ursprungliga bebyggelsen. Gården har gått i arv från far till son. Nuvarande ägaren till "Där Nol", Lars Tagesson, är 11:e generationen. Hans son, Christofer f. 1985, blir således den tolfte.

På "Där Nol" i Lövåsen har bevarats en hel del gamla handlingar, vilka utgör ett förnämligt gårdsarkiv Därbland kan noteras- ett intressant dokument som inte finns återgivet i någon officiell handling. Det gäller en överenskorrlinelse mellan Daniel och Pål Olofssöner, där Pål låter brodern överta hans del i gården (inägorna) och nöjer sig med sitt upptagna torp "Pörte" benämmt. Pörte är namnet på den typ av bostad finnarna använde, på modernare språk kallad rökstuga.

Overenskorrlinelsen ägde rum redan 1711. I mantalslängden förekommer ej gården Pörte förrän år 1728 (under rubriken "oskattlagda torp"), och i kyrkböckerna står Pål och hans ättlingar kvar under Lövåsen fram till år 1764.

- - -
Pål Olofsson dog 1749 i en ålder av 100 år. Även om man bör ta dödbokens ålderssiffra med viss reservation skulle han också enl . andra källor ha blivit mycket gammal. Mantalslängden har honom med sista gången 1714. Det tyder på att han blivit åtminstone 98 år.

Pål hade följande. kända barn:

två barn döda unga julen 1685 resp. påsken 1686	
Christofer Pålsson, soldat	g.I m. Brita Persdotter, Skogsberg g.II m. Brita Botolfsdotter, N. Soneby
Petter Pålsson	g.m. Karin Knutsdotter, Tomthult
Karin Pålsson	g.m. Mattes Mattesson, Berg
Annika Pålsson	g.m. Anders Olsson, Östanbjörke

- - -
Lars Olofsson framstår mycket levande i handlingarna. Han verkar ha varit släktens förste affärsman. I första hand förekommer hästaffärer. Kanske var det Lars som i början drev det gästgiveri till vilket vi skall återkomma senare. Men Lars gör också köp av tobak, salt, och med personer på norska sidan gör han tackjärnsaffärer. Åtminstone tidvis tycks han ha varit penningstark, eftersom han vid några tillfällen går i god för andra.

I domboken finns en målande beskrivning av hur Daniel och Lars åtskiljdes år 1711:

"Bröderne Daniel och Lars Olofssöner i Lövåsen förentes inför Rätten med hvar annan om

besittningen på bem^{te}. Löfåsen i så mätta at Daniel låfwade byggia å nyo med sin egen bekåstnat en Stugu åth Lars på den platz i Skogen, son han sig der til uthwaldt, samt efftergifwa Lars de 11 Rd han Daniel är skyldig, för det Lars sielf skal rödia sig åker och äng wid bem^{te} plats der till med skall Lars få bruka i 6 åhrs tijd utan Skatt en lyckia hema wid gården son kallas gamla Tonten, des utan blef Lars låfwat at Daniel skall i Höst låta all sin boskap i 14 dagars tijd wara och göda på Larses rödning; deremot Daniel får igen den gödslen som fallit effter Larses boskap i åhr vid gården, förutan det at Lars afstår til Daniel all sin dehl och rättighet uti åker och äng som nu för tjden wid Hemmanet är upgiord. Hwarmed de i wånlighet sade sig wara åthskilde. doch förbehöll Lars Olofsson sig sin rätt at uthsökia af samtelige Syskonen betalning för de medel och Pen^r han kan bewisa af sitt egit i boet tu deras nytta inlagt hafwa.

Dokumentet ger goda upplysningar om regler och sedvänjor. Vi lär oss att Lars hade utvalt en plats i skogen för sitt nya hus och sina nya ägor. Den gamla hustomten delades inte på mitten som brukligt var bland svenskarna. Som hjälp på vägen fick Lars de första åren använda en bit av den uppbukade jorden hemma vid gården. Jordeskatten betalades tydligen av Daniel

Kan man inte också se framför ögonen hur kreaturen under höstbetet drivs ut på Lars' röjning för att gödsla. Vår inre syn förnimmer också Lars' glada min, när han beskådar resultatet. En väl gödslad åker var förutsättningen för god skörd.

Lars var gift- två gånger. Vem första hustrun var är obekant.

Andra hustrun kom från Ivarsbjörke och hette Elin Ivarsdotter.

Lars Olofsson hade följ. kända barn i de båda äktenskapen:

1: Annika Larsdtr.		g.m. Hans Hansson, Hedåsen
Olof Larsson	f.1684	g.m Annika Pålsson, Arnstorp
Ellika Larsdtr.	f.1690	og.
Jöns Larsson	f.1699	g.m. Maria Andersdotter, Ålebytorp
II: Hindrik Larsson	f.1704	g.m. änka. Ingeborg Olofsdotter, Lövåsen (tidig.g.m. Daniel Danielsson)
Erik Larsson	f.1707	g.m. Karin Persdotter, Sätter

Lars levde fram till 1736 och bör då ha varit c:a 90 år.

- - -

Erik Olofsson Löwen avancerade i krigstjänst. Han benämns ömsom som förridare, rustmästare. furir, "fuller furir", vilket torde innebära underofficers rang.

Erik verkar ha haft sin familj boende i Lövåsen, dit han också återvände efter slutad tjänst och inlöste ytterligare en broderlott förutom sin egen.

Erik hade följande kända barn:

Olof Eriksson	f.1686	g.m. Marit Johansdotter, Myringeby
Mattes Eriksson	f.1694	g.m. Kerstin Jönsdotter, Ransby
Gustaf Eriksson	f.1699	g.m. Brita Persdotter, Gjutaregården
Hindrik Eriksson	f.1704	g.m. Karin Israelsdotter, Arnstorp
Petter Eriksson	f.1709	g.m. Karin Bryngelsdotter, Boseby

Namnet på Eriks hustru är okänt. Men före äktenskapet var han vid ett tillfälle åtalad för lägersmål med "konan" Annika Nilsson (1685) : " och som han intedt ägdhe böta medh, lopp han herföre gatulopp."

- - -

Bertil Olofsson förekom endast i vigselboken, då han år 1680 gifter sig med Karin Pedersdotter finska.

År 1683 föds Erik Bertilsson och 1585 Annika Bertilsdotter båda i Hällsjötorp. Förhoppningsvis kan framtida forskning klarlägga om de är barn till Bertil och Karin och vidare vad som händer familjen i fortsättningen.

- - -
Petter Olofsson Biörkman blev soldat men inte lika lyckosam som brodern Erik. I domboken från 1702 nämns att han " ifrån Marchen" skrivit till sin fader och bett honom kräva rotebönderna i Tosseberg, Ivarsbjörke och Gjutaregården det han av dem har att fordra.

År 1707 nämns Petters hustru Karin Larsdotter (f.1669 i Ivarsbjörke) som änka. Hon hade fått friargåvor av drängen Gösta Nilsson vid Uddeholm, vilka återlämnades. Gösta hade ånkrat sitt äktenskapslöfte. Men 1709 ingår hon nytt äktenskap med Jon Persson i Tjustersby.

Petter och Karin hade en dotter, Annika f.c:a 1700, som år 1726 blev gift med Sven Persson i Björke. De hade inga barn, och Petters gren dog ut med henne.

- - -
Kvar i Lövåsen blev Daniel, Lars och Erik med, som det verkade, vardera två broderlotter: Pål hade sålt sin del till Daniel, Lars och Erik hade inlöst Bertils och Petters delar. Matematiken stämde. Men en domboksnotis från 1726 förbryllade:

"Ehuruwäl OttondelsHemmanet Löfåsen Sund Sⁿ icke kan bära de 4 Bröder, Erik, Daniel Lars och Pål Olofsöner som dersammastädes wilja hafwa sin besitning, doch som Eric Olofson Löfwen föruthan sin arfzlott 1/6 i Hem^l har 1/12 del som hans Son, Olof Eriksson sig tillbytt, Lars Olofsson har äfwen bytt äth sig 1/12 och ännu icke försäldt sin egne arfzlott 1/6 i hemⁿ Daniel Olofsson har köpt sin Broders Gustafz 1/6 och har sin egne del ograwerat behollen, men Pål Olofsson har föryttrat inägorne af sin del i Löfåsen til Daniel och nyttiar Skogen fast än han sitter på en annan Bolbys Nenl. Östanbiörkas ägor; Så emedan både Erik, Lars och Daniel ära gamble Män, finner Rätten enligt Kongl. Maj^{ts} Nådige förordning och bifall til Riksens Ständers gifne för slag, dat. d. 10

Sept. 1723, det måge Bröderne Erik, Lars och Daniel Olofssöner blifwa besittande uppå ottondelshem^l Löfåsen, eftersom de största delarna der uti äga och äre ljka nära til börden af de Syskondelar som föryttrade äro, och ännu lösas böre; Men Pål Olofsson bör af Erik och Lars låta sig uthlösa, så at de äfwen som Daniel få hwar sin Treding uti Hemmanet både utj in och uthägor."

Var Gustaf en felsskrivning och salumannen var i stället den försvunne Bertil ? Men en forskare från Hagfors, Lars Erik Westlund, själv Suhoinen—ättling, hittade Gustaf (Gösta) Olofsson från "Löfåsen och Sund sockn' nämnd i Ekshärads kyrkböcker. Gustaf gifte sig 1689 med Malin Larsdotter från Solberg i Ekshärads socken. Han dog emellertid redan 1698 och hade då 'well lefwat i 26 år". Han skulle då varit född 1672 och gift sig vid 17 års ålder.

Makarna hade fyra kända barn:

Daniel Gustafsson	f.1691, d.1692	
Lars Gustafsson	f.1693	g.m. Maria Mattesdtr, Solberg
Annika Gustafsdtr.	f.1695	g.m. Mattes Mattesson Kauttoinen, Solberg, Ekshärad
Olof Gustafsson	f.1697	troligen d. ung
ev. också Lisbet Gustafsdtr.		

Troligen kan skaran med de sju bröderna från Lövåsen utökas med en åttonde, till vilket jag återkommer senare.

- - -

Gårdsdelarnas kvottal stämmer perfekt med sex bröder som delar arvet mellan sig, och att de tre kvarvarande på hemgården köper ut de övriga. Gårdens delning mellan fler än sex bröder verkar förbryllande. En förklaring kan vara att familjerna till de söner som dog före fadern blev utlösta i förväg från fadersarvet. Beträffande Gustafs arv betalades detta ut medan han själv levde och alltså före faderns död, vilket bestyrks av Älvdals härads dombok " ... han har också såldt sitt fasta arf i Löfåsen och lagdt Pengarna ut! Swärfadrens Gäldsbetalning . . . "

GÄSTGIVERIET I LÖVÅSEN.

De få vägar som fanns i Värmland under 1600—talet och långt in på 1700—talet var i ett sådant skick att de med svårighet var framkomliga. Bästa sättet att färdas var via hästrygg. Därför fanns få gästgiverier inrättade. En karta som anses härröra från 1680—talet upptar ej en enda gästgivargård hela Fryksdals härad, men däremot fyra föreslagna. Man torde dock ha anledning att betvivla årtalet på den nämnda kartan, eftersom vid tinget 1680 finns dokumenterat utnämning av gästgivare på 11 platser, Av de fyra på kartan föreslagna fanns endast två med bland de utnämnda. Ett av dessa 11 nya gästgiverier var Lövåsen.

Det fantastiska med gästgiveriet i Lövåsen är att samma släktrev det från starten 1680 till nedläggningen 1925.

I handlingarna framskymtar att bröderna Daniel, Lars och Erik hjälptes åt med inkvarteringen, men viss hjälp erhöles också från grannhemmanet Arnstorp.

Eftersom hästar behövde användas i jordbruket och till skogskörslor om vintrarna, kändes gästgiveriets skyldighet att ställa upp med hästar åt resande ganska betungande. År 1725 ser vi att tingsrätten ålägger Arnstorp att tillsammans med Lövåsen i tur och ordning hålla sina hästar hemma och beredda åt vägfarande. Om de bryter mot denna förordning riskerar de böter. Så sent som 1773 begärs bidrag från Arnstorp:

"Erik Olofsson i Löfåsen påstod at Erik Jonsson, Johan Pålsson och Johan Thomasson i Arnstorp måtte betala honom För dess besvär med gästgifweriet wid Löfåsen efter 1 tunna korn on året räknad, så at Jan Pålsson skal wara skyldig 3/8 t. , Jan Thomasson 1/2 ta och Erik Jonsson 1/4 ta.'

Nämnde Erik Olofsson är sonson till Erik Olofsson Löwen. Senare övergår dock gästgiverirörelsen helt till Daniels efterkommande.

Här följer en prislista från 1781, förmodligen Värmlands äldsta gästgivartaxa:

	skill.	runstycken
1 Bättre måltid mat	6	
1 Sämre, husmanskost	4	
1. bättre säng öfwer natten	3	
1 Sämre	2	
1 kanna Öl (= 2,6 liter)	3	
1 Do swagöl	1	4
1 Ljus som kan brinna i 2 timar		4
1. brasa wed		4
1 lispund hö (= 8,5 kg)	4	
1 kanna hafra	1	6
1. kanna Skuren råghalm		4

(1 riksdaler = 48 skilling, 1 skilling 12 runstycken)

Lövåsen kunde eventuellt också ha haft någon extrainkomst från en kvarn som hörde till hemmanet. En domboksnotis ger nämligen upplysningen, att Olof Pahlsson hade en "kvarn i Tvärån, som löper ur Jangsjön".

Tage Olsson, förre ägaren till "Där Nol", har samlat ihop bruks föremål från olika tider, många av dem använda i gästgiverirörelsen.

Bevarade finns också ett par bräder (vid 'Där Sy") från gamla byggnaden, vilka troligen varit placerade mellan två dörrar. De bär inskriptionen:

Här Äter jag mitt Bröd
här fruktar jag min Gud
hwälsingna hwar och en som
här går in och utt. År 1812

SLÄKTEN SUHOINEN.

På flera ställen i handlingarna framkommer det att Lövåsenborna var finnar. Släkten går att närmare identifiera:

C.A.Gottlund nämner Erik Påvelsson i sina Dagboksanteckningar och kallar honom Suhoinen Dessutom säger han att Erik var född i Finland.

2) Tväråna kom att kallas Suhola. Både i Finland och i Värmlands finnbygder var det vanligt att en gård blev uppkallad efter innehavarens släktnamn. Suhoinens gård blev Suhola.

3) Gottlund nämner även om en annan medlem av släkten Suhoinen, att 'hans förfäder fordom bott i Lövåsen i Sunne"

PÅVEL OLOFSSONS ÄTTLINGAR DAG.

Under de drygt 330 år släkten Suhoinen funnits i Fryksdalen, har den fått en mycket stor spridning och omfattning. Ingiften skedde inte enbart i övriga inflyttade finnfamiljer utan ganska snart även i stor utsträckning i de gamla etablerade bondesläkterna. Detta senare motsäger de berättelser man ibland hör om främlingskap och också direkt fiendskap mellan den ursprungliga svenskbefolkningen och de finska invandrarna.

Vid släktforskning i familjer från Sunne och Lysvik visar det sig att de flesta har härstamning från Lövåsen. Stickprov i ett par hemman från västra Sunne har gett som resultat att ungefär hälften av invånarna har Suhoinen—påbrå. (Se stamtavlorna över Höjen och Hälseruds—Lersjöforsområdet.) Spridningen bör vara lika stor också i Östmarks och Fryksände socknar.

Med stöd av gjord släktforskning torde man kunna påstå att åtminstone hälften av Fryksdalens äldre fasta befolkning bör vara Suhoinen—ättlingar. Dessutom har släkten fått en inte ringa spridning i Norge.

Den stora Amerika—emigrationen från Värmland har bidragit till att Påvel och hans hustru Elin som en gång bröt bygd i Lövåsen bör ha flera tusen efterkommande i USA.

En undersökning som gjordes i slutet av 1960—talet över ättlingarna till Olof Olsson f.1770 i Lövåsen (sonsonsonsons son till stamfadern) gav som resultat c:a 1100 efterkommande endast till denne person, som tillhör 6:e generationen. Tillsammans med ingifta omfattade denna enda gren då c:a 1450 personer, varav ungefär hälften fanns i USA och ett hundratal i Norge. Senare har tillkommit uppgifter på ytterligare flera hundra personer.

SUHOINEN I FINLAND

Namnet Suhoinen är värmlandsfinska. I nutida finska har diftongerna i namnen i de flesta fall övergått till enkel vokal. Släkten heter i dag i Finland SUHONEN.

En intensiv forskning i släkten pågår i Finland. Drivande kraft i forskningsarbetet är Olavi Suhonen i Pieksämäki. Han ägnar med stor entusiasm all sin lediga tid till att tränga in i det svårtolkade källmaterialet från 1500—1600-talen. Det verkar som om han lyckats knyta ihop släkten tillbaka till slutet av 1400-talet. Olavi har också vissa idéer om var den värmländska grenen avskiljer sig från den finska. Förhoppningsvis skall han kunna finna mer material och bli i stånd till att bevisa sin tes. Vi skulle då kunna följa våra förfäder ytterligare kanske tre — fyra generationer tillbaka.

Ursprungsorten ligger i socknen Joroinen, och Olavi Suhonen har också lyckats lokalisera platsen, där de äldsta generationerna bodde.

Ex. på andra platser, där medlemmar av släkten Suhoinen bodde under 1500—talet:

Vehmasmäki , Eric Suhonen 1541

Rantasalmi , Mats och Johan Suhonen 1571

Jännevirta (nordost om Kuopio), Anders Andersson Suhonen

Juva, Antti Suhonen 1550, Olli Suhonen 1563 (Juva socken var under 1500—talet mycket mer omfattande än i dag). Saamiainen en äldre form för Sumiainen), väster om Rautalampi

Jäppilä socken c:a 25 km väster om Varkaus blev från 1600—talet en stamort för släkten.

De flesta platser, där man tidigt finner medlemmar av släkten, ligger i en triangel med hörnen i Kuopio, Savonlinna och Pieksämäki i landskapet Savolax.

FRÅGETECKEN.

Med hjälp av de nämnda källorna: mantalslängder, tiondelängder, men framförallt domböcker och senare i tiden kyrkböcker kan man få en bra och relativt fullständig bild av nybyggarna i Lövåsen och deras släktskapsförbindelser. Men några frågetecken kvarstår.

Vi räknar först bort de s.k. husfinnarna, vilka troligtvis var släktingar eller bekanta som bodde inhyses i avsaknad av egen mark. Så småningom flyttade de flesta till egna nybyggen. Vid genomgång av mantalslängder finner man att just finnhemmanen hade ett stort antal "inhyses". I svenskbyarna finns endast några enstaka. Dessa inhyses skymtar ibland fram i domboksnotiserna. De intressanta i det här sammanhanget är emellertid de medlemmar av släkten Suhoinen, som inte gått att placera in i familjemönstret.

1) Mattes Israelsson i Arnstorp gifter sig 1687 med Annika Pålsdotter i Lövåsen. Denna Annika kan inte höra till de nämnda Lövåsen—familjerna. .Å andra sidan finns det inget som tyder på att hon måste ha hört till släkten Suhoinen.

2) Lars Erik Westlund i Hagfors har i Älvdals härads dombok stött på soldaten Petter från Lövåsen. Denne kallas som vittne i en mordrättegång år 1723:

"Enkan såväl som Nämnden som Almogen sade det ingen wet hwarest berde Petter från Lövåsen är tillfinnandes uthan han holler sig undan på Skogarne är stundom i Norige stundom i Dalarne sedan han blef knekt och rymde från knektetiensten; holles ock för en fåne, at ingen kan efter hans tal sig rätta."

Valter Berg har i sin intressanta bok, Brunnsberg. Ur en finnbys historia" närmare redogjort för rättegången.

Det verkar inte som om denne Petter kan ha kommit från Lövåsen i Lysvik. I Lövåsen i Sunne finns endast en soldat Petter, nämligen Petter Olsson Björkman.

Vi följde Petter Olsson Björkman de första åren efter giftermålet, då han uppdrog åt sin far att inkräva fordran från rotebönderna. " Karins återlämnade friargåvor och senare omgifte har nämnts.

Man får intrycket att Petter omkommit under kriget, vilket då skulle ha varit under Karl XI:s 2 fälttåg i Ryssland eller i Polen,

Genom notisen från Älvdals härads dombok kommer en svindlande tanke in: Hade familjen fått bud om eller på annat sätt konstaterat Petters död? I stället hade Petter rymt, så småningom kommit tillbaka till hemtrakterna och där funnit sin hustru omgift och slutat sitt liv kringdrivande på skogarna utan hem och fast förankring i tillvaron. Detta må ännu vara osagt tills forskningen eventuellt kan klarlägga om det funnits ytterligare en soldat Petter.

3) Det finns dock andra mera konkreta Suhoinen, vars släktskap inte närmare kunnat utforskas.

a) Gottlund nämner Elias Suhoinen i Lövhöjden (Lehtomäki) beläget i nuvarande Lekvattnets socken. I Fryksände (dit Lövhöjden då hörde) husförhörslängd 1769—71 upptas följ. personer:

Änkeman Lars Hindriksson f. 1720

Barn: Marit	f. 1760
Hindrik	f. 1762
Elias	f. 1764 bodde i Lövhöjden vid Gottlunds besök
Olof	f. 1766
Lars	f. 1767

Enligt Gottlund köpte Lars Hindriksson Suhoinen, en skräddare från V. Kymmen (i Gräsmark) Lövhöjden år 1767. "Dess förfäder hade fordom bott i Lövåsen i Sunne socken."

b) År 1737 uppbyddes vid tinget en del i Lövåsen som Jöns, Hindrik och Erik Larssöner (söner till Lars Olofsson) köpt av Olof Hindriksson i V. Kymmen.

c) År 1711 gifte sig Anders Hindriksson i Lövåsen. Dessa Lars, Olof och Anders Hindrikssöner finns inte medtagna i några andra dokument rörande Lövåsen.

Kyrkoräkenskaperna har här inte förut nämnts som källa. I Sunne kyrkoräkenskapsböcker förekommer Lövåsen—borna flitigt med gåvor till kyrkan: Påvel ger råg 1669, Olof och Annika ger säd och pengar vid flera tillfällen, Olofs söner nämns ofta, och även senare generationer bidrar med

pengar. Ibland har dessa pengar samlats in vid någon bröllopsfestlighet i familjen.

Juldagen 1700 nämns Lars Olofsson och Hindrik i Lövåsen

Juldagen 1705 nämns Hindrik i Lövåsen

Troligen är den nämnde Hindrik far till Lars, Olof och Anders Hindrikssöner, och en åttonde broder till tredje generationens brödraskara. Kanske skall framtida forskning kunna ge svar.

SLUTORD.

Här har endast behandlats de äldsta generationerna Suhoinen från Lövåsen. Som bilaga följer ett antal stamtavlor fram till våra dagar.

Förhoppningsvis skall släktforskande Suhoinen—ättlingar var och en på sitt håll men genom samarbete sträva fram mot att så fullständigt som möjligt kartlägga släktens olika grenar.

<p>Lars Olofsson ca 1696 - 1736 g.m. Ellen Svander.</p> <p>Pål Olofsson ca 1699/81 - 1749 g.m. Agnes</p> <p>Eric Olofsson Löven ca 1683/84- Beril Olofsson g.m. Karin Pedersdot. Finke</p> <p>Davil Olofsson ca 1660 - 1741 g.m. Annika Larsdot. Karvoinen</p> <p>Petar Olofsson Mjörkman g.m. Karin Larsson</p> <p>Gustaf Olofsson : 672 - 1692 g.m. Malin Larsson.</p> <p>? Hindrik Olofsson</p>	<p>Lövåsen</p> <p>Pörs</p> <p>Lövåsen</p> <p>Lövåsen</p> <p>Lövåsen</p> <p>Solberg. Ekshärad</p> <p>Lövåsen</p>	<p>Barn 1:a. Annika, Olof f.1684, Ellika f.1690, Jöns f.1689, Sja. Hindrik f.1704, Erik f.1707</p> <p>Christoffer, Petter, Kerst, Annika</p> <p>Olof f.1686, Metus f.1694, Gustaf f.1699, Hindrik f.1704, Petter f.1709</p> <p>Annika f.1696, Olof Lars f.1704, Hindrik f.1711, Maria f.1709, Hans f.1712</p> <p>Annika f.1670</p> <p>Daniel f.1691, Lars f.1692, Annika f.1696, Olof f.1697, Liabeth</p> <p>? Anders, Olof, Lars f.1720</p> <p>Anders, Pål, Metu, Erik f.1709, döttrar g.m. Johan Olofsson i Långarud</p> <p>Johan, Erik f.1703, Pål f.1706, Beril f.1719</p> <p>Berd f.1708, Måran f.1713, Tomas f.1717, Sara</p> <p>Anna f.1716, Olof f.1717, Elisabet f.1719, Johan f.1721, Margareta f.1723</p>
<p>Erik Pålsson g.m. N.N. Pålsson Karvoinen</p> <p>TVÄRRÅNA Ummart</p>	<p>Tväråsa</p> <p>Tväråsa</p> <p>Tväråsa</p> <p>Tväråsa</p> <p>Tväråsa</p> <p>Amstorp</p> <p>Amstorp</p> <p>Amstorp</p> <p>Amstorp</p> <p>Näsberget</p>	<p>Anders, Pål, Metu, Erik f.1709, döttrar g.m. Johan Olofsson i Långarud</p> <p>Johan, Erik f.1703, Pål f.1706, Beril f.1719</p> <p>Berd f.1708, Måran f.1713, Tomas f.1717, Sara</p> <p>Anna f.1716, Olof f.1717, Elisabet f.1719, Johan f.1721, Margareta f.1723</p> <p>Israel, Erik ?</p> <p>Ellika, Mart f.1684, Karin f.1687, Gerard f.1689, Israel f.1690, Elin f.1691</p> <p>1:a Tomas f.1690</p> <p>2:a Annika (som dill Messberg i Ekshärad)</p> <p>Lena</p> <p>? Carl Israelsson</p>
<p>Mart Pålsson g.m. Israel Mickelson</p> <p>ARNSTORP</p>	<p>Amstorp</p> <p>Amstorp</p> <p>Amstorp</p> <p>Amstorp</p> <p>Näsberget</p>	<p>Ellika, Mart f.1684, Karin f.1687, Gerard f.1689, Israel f.1690, Elin f.1691</p> <p>1:a Tomas f.1690</p> <p>2:a Annika (som dill Messberg i Ekshärad)</p> <p>Lena</p> <p>? Carl Israelsson</p>

Översikt över de äldsta grenarna

Några ättlingar ■ Pål Olafsson Suhlinen och hans hustru Elin Olafsdotter

Pål Olafsson Suhlinen f. o.s 1894

Erik P. Olafsson
flyttade till Träråna i
Östmark

Hendrik Eriksson
f. 1664 i
Träråna

Johan
Hendriksson
f. 1721 i
Träråna

Nils Johansson
f. 1772 i
Hollandstorp

Harrik Nilsson
f. 1812 i
Hollandstorp

Olof Henriksson
f. 1847 i
Hollandstorp

Karl Johan
Olsson
f. 1893 i
Rjällarp
Landshövding i
Örebro län
1947 - 60

Olof Pålsson (Pålsson)
f. o.s 1621

Daniel
Olafsson
f. 1660 i
Ö. Lövsån

Lars
Danielsson
f. 1704 i
Ö. Lövsån

Olof
Larsson
f. 1733 i
Ö. Lövsån

Lars
Olsson
f. 1756 i
Ö. Lövsån

Olof
Larsson
f. 1790 i
Myringby
Lysvik

Marik
Olafdotter
f. 1843 i
Myringby
Lysvik

Alma Kristina
Nilsson
f. 1869 i
Skäggeled
Lysvik

Tage
Erlander
f. 1901 i
Ransåker
Statensminister
1946-69

Daniel
Olafsson
f. 1660 i
Ö. Lövsån

Lars
Danielsson
f. 1704 i
Ö. Lövsån

Olof
Larsson
f. 1733 i
Ö. Lövsån

Olof
Olafsson
f. 1770 i
Ö. Lövsån

Maria
Olafdotter
f. 1798 i
Myringby
Lysvik

Kerstin
Erikdotter
f. 1837 i
Åsagled
Lysvik

Carolina
Erikdotter
f. 1860 i
Myringby
Lysvik

Janna
Eriksson
f. 1886 i
Ransåker
Lysvik

Erik
Eriksson
f. 1907 i
Råberg
Sunna

Sven
Eriksson
f. 1929 i
Ingaborggården
Sunna

Sven - Göran
Eriksson
f. 1948 i
Ingaborggården
Sunna

varit tränare bl.a. i portugisiska
fotbollklubben Benfica,
italienska laget Roma och
engelska laget Arsenal

Daniel
Olafsson
f. 1660 i
Ö. Lövsån

Daniel
Danielsson
f. 1709 i
Lövsån

Lars
Danielsson
f. 1742 i
Lövsån

Daniel
Larsson
f. 1770 i
Lövsån

Lars
Danielsson
f. 1800 i
Lövsån

Olof
Larsson
f. 1825 i
Lövsån

Lars August
Olsson
f. 1867 i
Lövsån

Tage
Olsson
f. 1925 i
Lövsån

Lars
Tage Olsson
f. 1954 i
Lövsån

Erik Olafsson
Löven
f. 1652/34 i
Ö. Lövsån

Henrik
Eriksson
f. 1704 i
Lövsån

Lars
Henriksson
f. 1742 i
Lövsån

Harrik
Larsson
f. 1788 i
Lövsån

Britta
Henrikdotter
f. 1823

Ingborg
Perdotter
f. 1843 i
Lysvik

Emma Lovisa
Löberg
f. 1871 i
Lysvik

Selma
(Löberg)
Eriksson
f. 1897 i
Lysvik

Karin
(Eriksson)
Zetterlund
f. 1926 i
Lysvik

Gunnar
Zetterlund
f. 1934 i
Sunna

Janna
Zetterlund
f. 1986
och
Johan
Zetterlund
f. 1989 i
Karlstad

Marik
Pålsson dotter

Nickel
Eriksson

Gertrud
Nickel dotter
f. 1689 i
Arnstorp

Lars
Mellbom
f. 1723 i
Arnstorp

Olof
Larsson
f. 1761 i
Arnstorp

Karin
Olafdotter
f. 1794 i
Sjöneberg

Olof
Nilsson
f. 1824 i
Gunnarsby

Nils
Olsson
Löfgren
f. 1863 i
Gunnarsby

Hilmar
Löfgren
f. 1892 i
Åsagled
Lysvik

Adolf
Löfgren

Nils Löfgren
rodningskonst, gäst i Bruce
Springsteens band

